

HET HUWELIJK EN DE KERKORDE

Voor de meeste bruidsparen is de kerkelijke bevestiging en inzegening van hun huwelijk het hoogtepunt van hun trouwdag. Een indringend en emotioneel moment om het jawoord te geven voor de Heere en om vervolgens geknield, voor in de kerk, Zijn zegen te mogen ontvangen. We staan er niet vaak bij stil dat in de kerkorde een apart artikel en een hele ordinantie aan het huwelijk is gewijd. In dit en het volgende artikel neem ik u mee in de kerkelijke regelgeving rondom de bevestiging en inzegening van het huwelijk.

LET OP DE LEESWIJZER
IN ORD. 12-1-3: waar in ordinantie 12 de 'kerkenraad' genoemd wordt, moeten we lezen het 'consistorie' (de predikant(en) en de ouderlingen).

Ds. P.D. van den Boogaard, predikant van de Hersteld Hervormde Gemeente te Poederloijen &

Loevestein en als beleidsadviseur kerkrecht verbonden aan het kerkelijk bureau

KERKORDE

Bij het opstellen van de kerkorde, kort na de tweede wereldoorlog, besepte de kerk het grote belang van huwelijk en gezin. Dat is nu zeker niet minder. Het huwelijk en het gezin krijgen dan ook specifiek aandacht in artikel XXI en ordinantie 12 van de kerkorde.¹ Het huwelijk wordt in artikel XXI van de kerkorde beschreven 'als een inzetting van God'. Dat is in lijn met het klassieke huwelijksformulier: 'zo hoort uit het Woord Gods, hoe eerbaar de huwelijke staat is, en dat hij een inzetting Gods is, die Hem behaagt; waarom Hij ook de getrouwen wil zegenen.'

KERKELIJK ONDERWIJS EN PASTORALE ZORG

Omdat het huwelijk een inzetting van God is, moeten kerkenraden aanstaande bruidsparen dan ook 'hun roeping doen verstaan' om dit huwelijk in het midden van de gemeente kerkelijk te laten bevestigen en inzegenen (ord. 12-1-1). Een nieuw huisgezin kan immers niet zonder Gods zegen. Door het huwelijk kerkelijk te la-

ten bevestigen, wordt door een bruidspaar beleden dat de huwelijksweg in afhankelijkheid van de Heere gegaan moet worden. Dat kan niet in eigen kracht. De kerkenraad heeft daarbij de verantwoordelijkheid om het bruidspaar, 'staande voor de vorming van een huisgezin', hierop voor te bereiden door het houden van 'bijzondere catechese'. Hiermee wordt huwelijks catechese of een huwelijkskring bedoeld (ord. 12-1-1). Op die manier kunnen jonge (aanstaande) echtparen vanuit de Schrift worden onderwezen in de betekenis van het huwelijk. De predikant die de dienst leidt, voert voorafgaande aan de huwelijksdienst een pastoraal gesprek met het bruidspaar over het huwelijk (ord. 12-2-3). Na de huwelijksdag is de verantwoordelijkheid van de kerkenraad niet voorbij. Met het oog op de gezinnen moet de kerkenraad in de herderlijke zorg (pastoraat) in het bijzonder aandacht hebben voor de vragen van huwelijk, gezinsleven en opvoeding en hierin bijstand verlenen 'door voorlichting, hulp en raad' (ord. 12-6-1).

Het nieuwe gezin en ook alle andere leden van de gemeente, worden opgewekt tot 'het getrouw onderhouden van de huisgodsdienst met onder meer Schriftlezing, gebed en gezongen of gelezen lied' (ord. 6-6).

AANVRAAG VAN HET KERKELIJK HUWELIJK

Wanneer de trouwdag is gepland, moet een aanstaand bruidspaar ten minste drie maanden voor de dag van de kerkelijke bevestiging een huwelijksaanvraag doen bij de kerkenraad. 'Dit verzoek gebeurt onder opgave van het verlangde tijdstip en de door de kerkenraad gevraagde gegevens over de kerkelijke en burgerlijke staat van het bruidspaar' (ord. 12-2-1). Dit laatste is van belang om aan te tonen dat bruid en bruidegom niet al gehuwd zijn (geweest) of een andere vorm van partnerschap hebben die een kerkelijke bevestiging in de weg staan. In de praktijk is zo'n huwelijksaanvraag vaak niet zo formeel; in overleg met de predikant worden de huwelijksdatum en het tijdstip van de kerkdienst vastgesteld en de overige zaken doorgesproken. De predikant deelt dit weer met de kerkenraad.

AFKONDIGING EN EVENTUELE BEZWAREN

'De voorgenomen kerkelijke bevestiging en inzegening van een huwelijk wordt namens de kerkenraad tijdig aan de gemeente bekendgemaakt' (ord. 12-2-4). De huwelijksdienst is immers niet een privé aangelegenheid, maar een zaak van heel de gemeente. Op welke manier die afkondiging moet gebeuren, wordt niet voorgeschreven. In lijn met andere bepalingen in de kerkorde heeft een afkondiging in de kerkdienst én een bericht in het kerkblad de voorkeur. In deze bekendmaking moet vermeld worden dat de gemeente gelegenheid heeft om binnen drie dagen schriftelijk, gemotiveerd en ondertekend bezwaren aan te dragen (ord. 12-3-1). Bezwaren kunnen alleen worden aangedragen door leden van de kerk. Een bezwaar van iemand die onkerkelijk is, of lid van een ander kerkgenootschap,

kan dus niet behandeld worden. Wat de beletselen kunnen zijn, daarover doet de kerkorde geen uitspraak. Dat is ter beoordeling van de kerkenraad. Binnen acht dagen na ontvangst van het bezwaar moet de kerkenraad besluiten of het bezwaar een beletsel vormt voor de kerkelijke bevestiging en inzegening (ord. 12-2-6). Hoe de behandeling van dit bezwaar plaats moet vinden, wordt niet bepaald in de kerkorde. Het is echter gewenst dat hierin hoor en wederhoor plaatsvinden en dat een aanstaand bruidspaar schriftelijk en gemotiveerd van het besluit van de kerkenraad op de hoogte wordt gesteld. Verder vraagt dit ook de nodige pastorale zorg. Gezien de korte termijnen die genoemd worden, blijkt dat een bruidspaar niet lang in het ongewisse mag worden gelaten. Het is zaak dat deze termijnen dan ook zorgvuldig worden aangehouden. Behoren bruid, bruidegom of beiden tot een andere (wijk)gemeente dan moet de afkondiging in die (wijk)gemeente plaatsvinden en de behandeling van eventuele bezwaren door de betreffende kerkenraad (ord. 12-2-5). Indien die kerkenraad meent dat er beletselen zijn die bevestiging van het huwelijk in de weg staan, dan moeten zij dat 'onverwijld, maar in ieder geval binnen een week' laten weten aan de kerkenraad van de gemeente waar de inzegening van het huwelijk is aangevraagd. Die kerkenraad zal vervolgens moeten afwegen of het huwelijk bevestigd en ingezegend kan worden.

VOLGEND ARTIKEL

In een volgend artikel zal ik ingaan op de verhouding tussen het burgerlijk en het kerkelijk huwelijk, de registratie van het huwelijk en de kerkordelijke bepalingen met betrekking tot de huwelijksdienst zelf. Zoals de vraag wie er aanwezig moeten zijn in de dienst en welke bepalingen er zijn voor het gebruik van een kerkgebouw buiten het grondgebied van de eigen kerkelijke gemeente. Mocht u vragen hebben, schroom niet om deze te stellen (pvdboogaard@hkh.nl).

¹ Het Romeinse artikel vindt u hieronder. Ordinantie 12 vindt u op de website van de kerk: www.hkh.nl/kerkorde

ARTIKEL XXI. VAN HET HUWELIJK EN HET GEZIN

1. Het huwelijk, als een inzetting Gods, zal heilig worden gehouden.
2. De bevestiging en inzegening van het huwelijk geschieden, na verkregen goedkeuring van de kerkenraad, in het midden der gemeente met gebruikmaking van een daartoe bestemd formulier uit het dienstboek der Kerk.
3. De Kerk richt zich mede op de vragen, die zich ten aanzien van huwelijk en gezin voordoen.